

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت معادن

معینت پالیسی و برنامه ها

ریاست پالیسی

پالیسی مواد ساختمانی

سال 1391

اصطلاحات

1	مقدمه	1
1	اهداف پالیسی	2
1	چهارچوب قانونی و حقوقی	3
2	ادارات کلیدی	4
2	سروی و اکتشاف	5
2	سکتور انکشاف مواد ساختمانی	6
3	6.1. روش های علمی سنگ کنه	3
3	6.2. سکتور مواد ساختمانی به حیث یک صنعتی پیوسته با سایر مراجع	3
3	6.3. نكشاف منابع بشری	3
3	6.4. انكشاف زیربناها	3
3	6.5. جوانب مالی	3
3	6.6. حفظ محیط زیست	3
4	6.7. تأمین آسایش و احیای مجدد جوامع متأثر و بی جا شده	4
4	6.8. بستن معادن سنگ	4
4	6.9. ایمنی معدن	4
5	7. معدن و عناصر معدنی	5
5	8. اداره و تنظیم عواید و جوانب مالی	5
5	9. تحقیق و انكشاف	5
5	10. تطبیق پالیسی	5

اصطلاحات کلیدی

ذخایر مواد ساختمانی : عبارت از ساحه است که مواد ساختمانی در انجا قابل دریافت می باشد.

سنگ کنه : عبارت از معدن رو باز بوده که از آن سنگ های تزئینی ساختمانی استخراج میگردد.

بهره برداری : عبارت از فعالیت های است که از ذخیره معینه سطح زمین (بطور باز) و یا به شکل زیر زمینی امور اکتشافی ، امور اکتشاف قبل از تولید یا استخراج از ذخایر مواد معدنی طبیعی یا مصنوعی به منظور پروسس ، استفاده یا فروش انجام می گیرد .

اکتشاف : عبارت از فعالیتی است که به منظور کشف مواد یا معلوم نمودن حدود کیفیت وکمیت ذخیره مواد منرالی در ساحه معدنکاری صورت گرفته وامکان بهره برداری آن را ارزیابی می نماید .

1. مقدمه

افغانستان دارای وسیع ترین و عالی ترین منابع مواد ساختمانی مانند ریگ، خاک راس، خشت و سنگ های تعمیراتی می باشد. استخراج غیر قانونی این مواد باعث رکود و زیان در عواید دولت، فرصت های کاری و تخریب محیط زیست گردیده است. دسترسی به بسیاری از این ذخایر به نسبت واقع شدن آنها در نقاط دور دست و مناطق نامساعد روستایی و عدم موجودیت تسهیلات زیربنایی امکان پذیر نمی باشد. این مواد (ریگ، جغل و سایر مواد مختلط سنگی) که در صنایع محلی مورد استفاده قرار می گیرد در همجواری ساحات پر نفوس واقع گردیده است.

یکی از وظایف اساسی و مبرم دولت در عرصه اجرای فعالیت های سنگ کنه عبارت از رسمی سازی، فراهم آوری تسهیلات و تنظیم فعالیت های مربوط به سروی و سنگ کنه سرمایه گذاران، متشبین، جمع آوری مالیات و فراهم نمودن تسهیلات زیربنایی می باشد.

2. اهداف پالیسی

هدف این پالیسی عبارت از رسمی سازی سکتور استخراج مواد ساختمانی، تشویق سرمایه گذاری سکتور خصوصی، افزایش عواید حکومت، فراهم نمودن فرصت های کاری برای مردم فقیر روستا ها و کاهش اثرات منفی محیطی می باشد. به همین ترتیب معرفی تکنالوژی جدید بمنظور رشد و انکشاف هر چه بهتر این سکتور نیز شامل اهداف این پالیسی می باشد.

3. چارچوب قانونی و حقوقی

بتاسی از ماده نهم قانون اساسی و ماده چهارم قانون معادن جمهوری اسلامی افغانستان، تمام مواد منرالی طبیعی و ذخایر مواد منرالی موجود در سطح زمین یا زیر زمین و یا در مجرای آبهای آن در قلمرو کشور ملکیت انحصاری دولت می باشد. اجرای فعالیت های معدنکاری/سنگ کنه در افغانستان توسط دولت و یا توسط شخص ویا شرکت که جواز اجرای این فعالیت ها را از وزارت معادن دریافت کرده باشد صورت می گیرد. دارنده جواز میتواند فعالیت های معدنکاری/سنگ کنه را اجراء نموده و روی مواد استخراج شده تصرف کامل داشته باشد. طوریکه سکتور استخراج مواد ساختمانی به مثابه تصدی کوچک شناسایی گردیده است، بناً با در نظر داشت پالیسی ملی معدنکاری، جواز فعالیت های معدنکاری حرفه ای تنها به اتباع کشور و جواز فعالیت های معدنکاری کوچک به سرمایه گذاران داخلی و خارجی اعطاء می گردد. این جواز ها به متقاضیانی که دارای شرایط اخذ جواز میباشند، به اساس درخواست صادر میگردد.

4. ادارات کلیدی نیدخل

- **وزارت معادن:** وزارت معادن یک نهاد اساسی طرح و ترتیب پالیسی و تنظیم کننده اجرای فعالیت های استخراج مواد ساختمانی/سنگ کنه، سروی، صدور جواز، تعیین رویالته، صحت و ایمنی و نظارت از اجرای فعالیت های سنگ کنه در افغانستان می باشد.
- دفاتر ولایتی وزارت معادن به اساس اهمیت اجرای فعالیت های استخراجی مواد ساختمانی و بمنظور رسیدگی کامل به تقاضا های اداری مربوط، نقش بسزای را دارا می باشد. این دفاتر بمنظور نظارت از اجرای فعالیت های استخراجی مواد ساختمانی تسهیلات فراهم نموده و همچنان سرمایه گذاری سکتور خصوصی را در سطح ولایات تشویق و ترغیب می نمایند.
- **وزارت تجارت و صنایع:** وزارت تجارت و صنایع یک مرجع اساسی طرح و ترتیب پالیسی و تنظیم کننده اجرای فعالیت های تجارتي در افغانستان می باشد. استخراج مواد ساختمانی "تحت عنوان وزارت تجارت و صنایع" به مفهوم فعالیت های مانند داد و ستد، پروسس، بازاریابی، محصولات و فعالیت های تجارتي مربوط به استخراج مواد ساختمانی می باشد.
- **وزارت مالیه:** وزارت مالیه یک نهاد اساسی طرح و ترتیب پالیسی و تنظیم کننده بودجه و عواید ملی بشمول جمع آوری مالیات و عوارض گمرکی مربوط مواد ساختمانی می باشد.
- **اداره ملی حفاظت محیط زیست:** عبارت از نهاد اساسی و مسؤل تصویب ارزیابی اثرات محیطی در مطابقت به قانون حفاظت محیط زیست و مقررات حمایتی آن می باشد.

5. سروی و اکتشاف

اداره سروی جیولوجی افغانستان توام با دفاتر ولایتی آن عبارت از مراجع اساسی نقشه برداری و ارزیابی جیولوجیکی منابع مواد ساختمانی منظوقی در کشور می باشد. این اداره به همکاری نزدیک ارگانهای ذیربط بمنظور حصول این اهداف مسؤلیت ترتیب پلان های کاری واضح و قابل تطبیق را به عهده دارد.

6. انکشاف سکتور مواد ساختمانی

مسؤولین سکتور انکشاف مواد ساختمانی مکلف اند تا در جریان بررسی میزان عرضه و تقاضا در کوتاه مدت، میان مدت و طویل المدت از اقتصادی بودن استخراج، پروسس و بازاریابی سنگ ها اطمینان حاصل نمایند. بمنظور تقویت بیشتر سکتور متذکره و بدست آوردن منافع بیشتر از مزایای مقایسوی که دولت از آن برخوردار میباشد، استراتیژی های مؤثر بر علاوه پالیسی مذکور ترتیب خواهد شد. جهت حصول اطمینان از کاهش ضایعات سنگ کنه و جلوگیری از استخراج غیر علمی سنگ نیاز به ایجاد یک چهارچوب مؤثر قانونی میباشد.

6.1. روش های علمی سنگ کنه

این پالیسی استخراج غیر فنی را شدیداً منع قرار داده و استفاده از تکنالوژی مدرن را مورد تشویق مینماید. از واردات ماشین آلات جدید در مطابقت با قوانین نافذ کشور مالیات گمرکی اخذ نمی گردد.

6.2. سکتور مواد ساختمانی به حیث یک صنعتی پیوسته با سایر مراجع

سکتور مواد ساختمانی در تولید سرمایه و ایجاد فرصت های کارایی نقش عمده دارد پس باید به حیث یک سکتور اقتصادی محسوب گردد. جهت حصول اطمینان از عرضه مواد ساختمانی بطور دوامدار از منابع داخلی، مسئولین صنعت مذکور باید در جهت برقراری روابط طولی المدت با معدنکاران، تولید کننده گان و شرکت های بازاریابی کوشش نمایند.

6.3. انکشاف منابع بشری

وزارت معادن متعهد به همکاری و ایجاد ارتباط نزدیک با وزارت کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین و وزارت تحصیلات عالی برای ترتیب استراتژی ارتقای ظرفیت در این سکتور میباشد. از این استراتژی بمنظور فراهم آوری منابع تخنیکی و مالی برای ایجاد فرصت های تحصیلی و آموزشی در امور تخنیکی، مالی، حقوقی، محیط زیستی، اجتماعی و سایر مسایل مرتبط به فعالیت های معدنکاری در مناطق غنی از معادن، استفاده خواهد شد. این امر باعث ارتقای ظرفیت و فراهم آوری کارکنان شایسته با مهارت های مورد نیاز در سکتور معادن می گردد. نهاد های آموزشی و تحصیلات عالی مکلفیت دارند تا نصاب تعلیمی خویش را در مطابقت به نیاز های کاری سکتور عیار بسازند.

6.4. انکشاف زیربناها

ذخایر مواد ساختمانی عموماً در ساحات دوردست کشور با تسهیلات کم موقعیت دارد که به همین دلیل انکشاف مواد ساختمانی به حد اعظمی آن صورت گرفته نمی تواند. دولت در عرصه انکشاف واتصال زیربناها مانند سرکها و خطوط آهن در سراسر افغانستان با ساحات که معادن عمده مواد ساختمانی در آن واقع است متعهد می باشد.

6.5. مساعدت مالی

این پالیسی ایجاد فرصت های مالی مانند قرضه ها را از جانب ادارات مالی برای تمام معدنکاران مواد ساختمانی که دارای مجوز میباشند، مورد حمایت قرار میگیرد. چون مواد ساختمانی توسط معدنکاران حرفوی و کوچک استخراج میگردد، بناءً ضروری پنداشته میشود که "قرضه های کوچک" برای این سکتور فراهم گردد.

6.6. حفظ محیط زیست

در اثر استخراج مواد ساختمانی تأثیرات سوء بالای سایر منابع طبیعی مانند زمین، آب، هوا و جنگلات وارد میگردد. فعالیت های معدنکاری نباید در ساحات ایکه از لحاظ ایکولوژی آسیب پذیر و از لحاظ بیولوژیکی غنی میباشد، صورت

گیرد. همچنان هیچ نوع جواز استخراج مواد ساختمانی بدون موجودیت یک پلان معدنکاری و راپور ارزیابی محیط زیست که توسط مقامات ذیصلاح تصویب و تطبیق گردیده باشد، اعطا نمیگردد.

6.7. تأمین آسایش و احیای مجدد جوامع متأثر و بی جا شده

در پروژه های بزرگ معدنکاری، اکثر ضرورت به انتقال مردم ساکن ساحات نزدیک معدن می باشد. چنین اقدامات در عرصه استخراج مواد ساختمانی صورت نمی گیرد زیرا استخراج مواد ساختمانی شامل معدنکاری به مقیاس کوچک میباشد و هرگاه در این عرصه نیاز به اقدامات متذکره باشد، در آنصورت لازم است تأثیرات ناشی از معدنکاری مورد بررسی قرار گرفته و آمادگی برای تأمین آسایش مردم محل و احیای مجدد ساحات اتخاذ گردد. خساره مالکین زمین مطابق قانون استملاک زمین جبران ادا گردیده و شرایط کاریابی و معیشت بدیل را برای مردم بیجا شده مهیا گردد. جبران خسارات مناسب، موضوع عمده و مهم چهارچوب پالیسی اجتماعی را تشکیل میدهد.

6.8. بستن معادن سنگ

بعد از ختم پروژه استخراج اقتصادی معادن مواد ساختمانی، این معادن باید به گونه مسلکی مسدود شوند محیط زیست منطقه را احیا نماید. علاوه بر جوانب اجتماعی و اقتصادی چنین مسدود سازی را نیز در نظر داشته باشد.

مسدود سازی معدن در محلات که فعالیت های معدنکاری برای چندین دهه ادامه داشته است، باعث از بین رفتن فرصت های شغلی و مختل سازی جریان زندگی جوامع معدنکاران در محلات متذکره میگردد. بناءً اقدامات برای انسداد معدن باید بطریقه منظم، و برنامه ریزه شده صورت گیرد تا کارگران و جامعه وابسته به آن معادن دچار مشکلات نگردند. بازسازی واحیا مجدد منطقه باید با در نظر داشت خصوصیات و نیازمندی ها محل صورت گیرد.

6.9. ایمنی معدن

صحت و ایمنی کارگران مشغول در فعالیتهای استخراج مواد ساختمانی برای دولت در اولویت قرار دارد. این پالیسی از انکشاف و اتخاذ روش های ایمنی کارگران را حین فعالیت های استخراج سنگ افزایش واز وقوع حوادث جلوگیری کند حمایت و پشتیبانی مینماید. شرکتهای مرتبط با مواد ساختمانی مکلف اند تا فعالیتهای استخراج معدن را به شیوه مصون و مؤثر مطابق قوانین و مقررات تنظیم و اجراء نمایند. کارکنان مسئولیت دارند تا بمنظور حفظ سلامت خویش و همکاران خود بشیوه مصون کار نمایند. همچنان شرکت های استخراجی مواد ساختمانی مکلفیت دارند تا برنامه های تعلیمی و آموزشی ایمنی را فراهم نموده و در ضمن تجهیزات و یک محیط مساعد را بمنظور جلوگیری از خطرات ناشی از فعالیت های معدنکاری مانند وقوع حوادث، جراحات و بیماریها، ایجاد نمایند. اداره ملی نورم و استندرد افغانستان با همکاری وزارت معادن معیارهای صحتی و ایمنی را برای فعالیتهای استخراج مواد ساختمانی طرح نماید. همینطور وزارت معادن نیز مسئولیت دارد تا این مقررات و طرزالعملها را نظارت و ارزیابی نموده و در صورت تخطی و مجازات مرعی الاجرا قرار دهد.

7. معدن و عناصر معدنی

در صورت که معدن و یا سایر عناصر منرالی در حین اجرای فعالیت های معدنکاری مواد ساختمانی کشف گردد، معدنکار مکلف به اطلاع کشف این مواد و اخذ جواز برای استخراج از وزارت معادن می باشد.

8. اداره و تنظیم عواید و جوانب مالی

دولت افغانستان در نظر دارد تا بمنظور مدیریت عواید معدن یک " صندوق مستقل عواید معادن" را در حساب خزاین، ایجاد نماید. عواید این سکتور به گونه ای سرمایه گذاری شوند تا بتواند نیازهای فعلی و آینده افغانستان را به شیوه ای شفاف مرفوع سازد.

قیمت مواد ساختمانی باید انعکاس دهنده ارزش آنها بوده و ساختار و معیار های رویالتهی باید طوری باشد تا اطمینان حاصل شود که تولید کننده میتواند از آن مفاد بدست آورد و مصرف کنندگان قیمت واقعی این مواد را می پردازد.

9. تحقیق و انکشاف

تحقیق و انکشاف در سکتور مواد ساختمانی باید تمام فعالیت های معدنکاری، موارد صحتی و ایمنی، افزایش ارزشها و تجارت را تحت پوشش قرار دهد. و در نتیجه تکنالوژی جدید و روشهای ایمنی استخراج سنگ به این صنعت معرفی خواهد شد.

10. تطبیق پالیسی

پالیسی مواد ساختمانی از تاریخ تصویب آن توسط کابینه قابل تطبیق بوده و بحیث سند اساسی که بر مبنای آن تمامی فعالیت های سکتور مواد ساختمانی تنظیم می گردد استفاده خواهد شد.